

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดจังหวัดอุทัยธานี (กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ) โทร/โทรสาร. ๐ ๕๖๘๗ ๐๑๑๒

ที่ อน ๐๐๐๘/ ๑๘๘

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานผลการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ ไปพลางก่อน

เรียน อธิบดีกรมปลัดจังหวัด ผ่านผู้อำนวยการกองแผนงาน

ตามที่จังหวัดอุทัยธานี ได้แจ้งอนุมัติโครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ (งบจังหวัด) โดยเบิกจ่ายงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ ไปพลางก่อน งบประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ บาท (หกแสนบาทถ้วน) นั้น

สำนักงานปลัดจังหวัดอุทัยธานี ได้ดำเนินงานโครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี เรียบร้อยแล้วทุกกิจกรรม จึงขอส่งรายงานผลการดำเนินงานให้กองแผนงานทราบ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

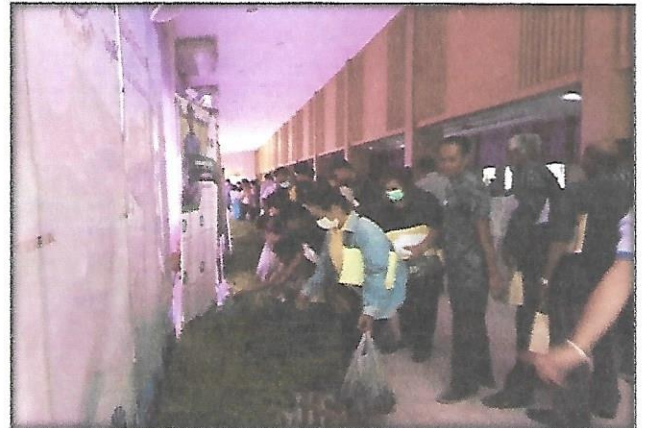
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายประสงค์ เรืองสวัสดิ์)

ปลัดจังหวัดอุทัยธานี

รายงานผลการดำเนินงาน

โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.2567

จัดทำโดย

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี

รายงานผลการดำเนินโครงการ
โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

.....

๑. ชื่อโครงการ : โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี

๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี

๓. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร : งบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ไปพลางก่อน จำนวนเงิน : ๖๐๐,๐๐๐ บาท

๔. หลักการและเหตุผล และวัตถุประสงค์

กระบือเป็นสินค้าสำคัญของจังหวัดอุทัยธานี ส่งไปจำหน่ายทั่วประเทศ ปี ๒๕๖๕ มีเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือจำนวน ๒,๘๓๓ ราย กระบือ ๓๑,๓๔๙ ตัว ผลผลิตกระบือรวม ๑๐,๔๑๔ ตัว มูลค่ารวม ๔๑๕.๐๕ ล้านบาทต่อปี ประกอบด้วยมูลค่าจากกระบือสวยงาม ๘๕.๑ ล้านบาท จากการจำหน่ายกระบือ ๘๕๑ ตัว (เฉลี่ยราคาจำหน่าย ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อตัว ที่กระบืออายุ ๑๘ เดือน น้ำหนักตัว ๓๕๐ กิโลกรัม) และมูลค่าจากกระบือทั่วไป ๓๒๙.๙๕ ล้านบาท จากการจำหน่ายกระบือ ๙,๕๖๓ ตัว (เฉลี่ยราคาจำหน่าย ๑๐๐ บาทต่อกิโลกรัม ที่กระบืออายุ ๑๘ เดือน น้ำหนักตัว ๓๕๐ กิโลกรัม) หากมีการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์กระบือให้ดีขึ้นก็จะเพิ่มมูลค่าการซื้อขายที่สูงขึ้น โดยเฉพาะกระบือลุ่มน้ำสะแกกรังหรือกระบือในจังหวัดอุทัยธานีมีลักษณะลำตัวสูงใหญ่ ยาว มีกล้ามเนื้อมาก ไตไว นิสัยดีเลี้ยงง่าย และเชื่อว่ามีเชื้อพันธุ์กระบือป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งตั้งแต่ในอดีต ทั้งนี้กระบือจัดเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญ ๑ ใน ๓ ของจังหวัดอุทัยธานี ดังนั้น เกษตรกรในจังหวัดอุทัยธานีจึงให้ความสำคัญในการปรับปรุงพันธุ์กระบือด้วยวิธีการผสมเทียมโดยใช้น้ำเชื้อแช่แข็งจากกระบือพ่อพันธุ์ดี ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๖ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานีได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการนี้ ๑,๘๙๒,๕๐๐ และ ๑,๑๓๑,๘๐๐ บาท โดยมีเกษตรกรเป้าหมาย ๒๕๐ และ ๒๖๐ ราย ซึ่งยังไม่ครอบคลุมเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือในจังหวัดอุทัยธานี

แนวทางการปรับปรุงพันธุ์กระบือลุ่มน้ำสะแกกรัง มี ๒ วิธี คือ

๑. พัฒนาปรับปรุงพันธุ์ด้วยการใช้พ่อพันธุ์คุมฝูง โดยคัดเลือกพ่อพันธุ์ที่มีโครงสร้างสูงใหญ่

๒. พัฒนาปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธีการผสมเทียมโดยใช้น้ำเชื้อกระบือที่มีชื่อเสียง ซึ่งในปัจจุบันได้รับความนิยมมากขึ้น ประกอบกับการเลี้ยงกระบือในปัจจุบันเป็นการเลี้ยงแบบประณีต จึงทำให้เกษตรกรสามารถจับสัตว์ได้แม่นยำมากขึ้น จึงสามารถเลือกน้ำเชื้อที่ต้องการได้

ข้อดีของการผสมเทียม คือ

๑. เกษตรกรไม่จำเป็นต้องมีพ่อพันธุ์ที่มีราคาสูง เป็นการลดค่าใช้จ่าย แต่ยังสามารถปรับปรุงพันธุ์จากการใช้น้ำเชื้อพ่อที่ต้องการในการผสมพันธุ์

๒. สามารถกระจายพันธุ์กรรมของสัตว์พันธุ์ดี/เป็นที่ต้องการ ได้อย่างรวดเร็ว

๓. ลดปัญหาในการเกิดโรคติดต่อในระหว่างการเคลื่อนย้ายไปยังสถานที่ต่างๆ เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย โรคล้มปัสกิน เป็นต้น

๔. ลดความเสี่ยงในการเกิดโรคติดต่อทางระบบสืบพันธุ์ และคุณภาพน้ำเชื้อของพ่อพันธุ์

ทั้งนี้กรมปศุสัตว์ แนะนำให้เกษตรกรใช้น้ำเชื้อแช่แข็งของพ่อพันธุ์ที่ผลิตจากศูนย์น้ำเชื้อมาตรฐาน เนื่องจากพ่อพันธุ์ดังกล่าวต้องผ่านการตรวจโรคที่สามารถติดต่อทางระบบสืบพันธุ์ โรคทางพันธุกรรม และมีการตรวจคุณภาพน้ำเชื้อ ซึ่งหากเป็นการผสมโดยใช้พ่อพันธุ์จะไม่มี การตรวจลักษณะเหล่านี้

๔. วัตถุประสงค์

- ๔.๑ อนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ และเพิ่มจำนวนกระบือพันธุ์ดี
- ๔.๒ เพิ่มมูลค่าผลผลิต ลดต้นทุน และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

๕. ความสอดคล้องกับ

- ๕.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ๕.๒ ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับมาตรฐานการผลิตเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ให้มีมูลค่าเพิ่ม
- ๕.๓ แผนงาน : ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

๖. แนวทางการดำเนินงาน

- ๑. กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้
 - ๑.๑ กิจกรรมย่อย เสวนาแนวทางการอนุรักษ์ ปรับปรุงพันธุ์กระบือ การตลาดและเครือข่ายผู้บริโภค
 - ๑.๒ กิจกรรมย่อย ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านอาหารสัตว์ การดูแลสุขภาพสัตว์และการพัฒนาอาชีพการผลิตพืชอาหารสัตว์จำหน่าย
- ๒. กิจกรรมพัฒนาการผลิตกระบือคุณภาพดีโดยวิธีการผสมเทียม

ตารางแผนการดำเนินงาน

กิจกรรมย่อย	ระยะเวลาที่เริ่มดำเนินการ			
	ต.ค.-ธ.ค. ๖๖	ม.ค.-มี.ค. ๖๗	เม.ย.-มิ.ย. ๖๗	ก.ค.-ก.ย. ๖๗
๑. กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ๑.๑ กิจกรรมย่อย เสวนาแนวทางการอนุรักษ์ ปรับปรุงพันธุ์กระบือ การตลาดและเครือข่ายผู้บริโภค ๑.๒ กิจกรรมย่อย ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านอาหารสัตว์ การดูแลสุขภาพสัตว์และการพัฒนาอาชีพการผลิตพืชอาหารสัตว์จำหน่าย	✓			
๒. กิจกรรมพัฒนาการผลิตกระบือคุณภาพดีโดยวิธีการผสมเทียม	✓	✓	✓	✓

๗. รายงานผลการดำเนินงาน

จังหวัดอุทัยธานี อนุมัติโครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ โดยเบิกจ่ายงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ ไปพลางก่อน ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๖๐๐,๐๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ๕๙๗,๓๕๖.๒๕ บาท (ห้าแสนเก้าหมื่นเจ็ดพันสามร้อยห้าสิบบาทยี่สิบห้าสตางค์) ดังนี้ ดำเนินการจัดเสวนา

และฝึกอบรมเกษตรกร ตามกิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ วงเงินงบประมาณ ๑๗๗,๐๐๐ บาท และกิจกรรมพัฒนาการผลิตกระบือคุณภาพดีโดยวิธีการผสมเทียม วงเงินงบประมาณ ๔๒๓,๐๐๐ บาท เบิกจ่าย ๔๒๐,๓๕๖.๒๕ บาท ตามโครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี

กิจกรรม	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
๑. ดำเนินการจัดเสวนาและฝึกอบรมเกษตรกร ตามกิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ ปรับปรุงพันธุ์กระบือและการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ หอประชุมทรงเสด็จ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี วงเงินงบประมาณ ๑๗๗,๐๐๐ บาท	- เกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ ๒๘๐ ราย มีความรู้เรื่องการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือ ด้านอาหารสัตว์ การดูแลสุขภาพสัตว์ และการพัฒนาอาชีพการผลิตพืชอาหารสัตว์ จำหน่าย	ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ จัดเสวนาและฝึกอบรมเกษตรกร ตามกิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ ปรับปรุงพันธุ์กระบือและการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ หอประชุมทรงเสด็จ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ๑.การเสวนาเรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์พัฒนา ใช้ประโยชน์ควายไทยอุทัยธานี การตลาด และเครือข่ายผู้บริโภค” (เช้า) ๒.การฝึกอบรมเกษตรกร “ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการอาหารสัตว์ การจัดการสุขภาพสัตว์เพื่อป้องกันโรค และพัฒนาอาชีพผลิตพืชอาหารสัตว์เพื่อจำหน่าย” (บ่าย) ผลที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม - เกษตรกรเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ จำนวน ๒๘๐ ราย มีความรู้เรื่องการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือ ด้านอาหารสัตว์ การดูแลสุขภาพสัตว์ และการพัฒนาอาชีพการผลิตพืชอาหารสัตว์จำหน่ายเพื่อเป็นอาชีพทางเลือกใหม่

กิจกรรม	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
๒. ดำเนินกิจกรรมพัฒนาการผลิตกระบือคุณภาพดีโดยวิธีการผสมเทียม ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี วงเงินงบประมาณ ๔๒๓,๐๐๐ บาท	จำนวนกระบือได้รับการปรับปรุงพันธุ์และดูแลสุขภาพ จำนวน ๔๒๓ ตัว และให้ลูกเกิดจากการผสมเทียม ไม่น้อยกว่า ๑๖๙ ตัว (อัตราการผสมติดของกระบือ ๔๐%)	ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ - จัดซื้อน้ำเชื้อแช่แข็งกระบือพ่อพันธุ์ดีเพื่อกระจายให้แก่เกษตรกร ๘ อำเภอๆ จำนวน ๔๒๓ โด๊ส ผลที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม - แม่กระบือของเกษตรกรได้รับการผสมเทียมจากกระบือน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ดีและดูแลสุขภาพ - การพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์กระบือก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มของกระบือให้แก่เกษตรกร สร้างความภาคภูมิใจ มีความมั่นคงในอาชีพการเลี้ยงกระบือ

ลักษณะความแตกต่างของกระบืองามกับกระบือทั่วไป

ลักษณะกระบือสวยงาม

เป็นกระบือที่มีลักษณะลำตัวใหญ่ ยาว ลีกรู สูง และหนา และเป็นที่ยอมรับของผู้เลี้ยงกระบือ

๑๘ เดือน น้ำหนัก ๓๕๐ กก.

ราคา ๑๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ลักษณะกระบือทั่วไป

มีรูปร่างลำตัวสั้น ท้องกางกลม ขาสั้น ส่วนหัวมีเขากาง ยาว ปลายโค้งงอไปด้านหลัง หน้าผากเรียบรี หน้าสั้นคอยาว ตัวผู้มีหนอกที่เหนือหัวโหล ตัวผู้ขนาดใหญ่กว่าตัวเมีย ส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อใช้แรงงานและใช้เนื้อ

๑๘ เดือน น้ำหนัก ๓๕๐ กก. ๑๗๖ บาท ราคา ๓๒,๕๕๗ บาท

โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

ผลการปฏิบัติงานผสมเทียม กระบือ (งบจังหวัด) (ข้อมูล มกราคม 2567)

อำเภอ	เป้าหมาย (โคต)	ผลงานผสมเทียม				น้ำเชื้อ คงเหลือ (โคต)	ผลงานตรวจท้อง				เป้าหมาย ลูกเกิด (ตัว)	ผลงานลูกเกิด (ตัว)	
		เดือนนี้		สะสม			เดือนนี้ (ตัว)		สะสม (ตัว)			เดือนนี้	สะสม
		ครั้ง	ตัว	ครั้ง	ตัว		ตรวจ	ท้อง	ตรวจ	ท้อง			
เมืองอุทัยธานี	45	0	0	0	0	45	0	0	0	0	18	0	0
หนองขาหย่าง	70	0	0	0	0	70	0	0	0	0	28	0	0
หนองฉาง	40	0	0	0	0	40	0	0	0	0	16	0	0
ทัพทัน	150	0	0	0	0	150	0	0	0	0	60	0	0
สว่างอารมณ์	60	7	7	7	7	53	0	0	0	0	24	0	0
ลานสัก	45	0	0	0	0	45	0	0	0	0	18	0	0
บ้านไร่	13	2	2	2	2	11	0	0	0	0	6	0	0
รวม	423	9	9	9	9	414	0	0	0	0	170	0	0
% ผลงาน		2.13%		2.13%									

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๗

ภาพจัดเสวนาและฝึกอบรมเกษตรกร
กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้
ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี
วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ หอประชุมทรงเสด็จ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี

ภาพจัดเสวนาและฝึกอบรมเกษตรกร
กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้
ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี
วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ หอประชุมทรงเสด็จ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี

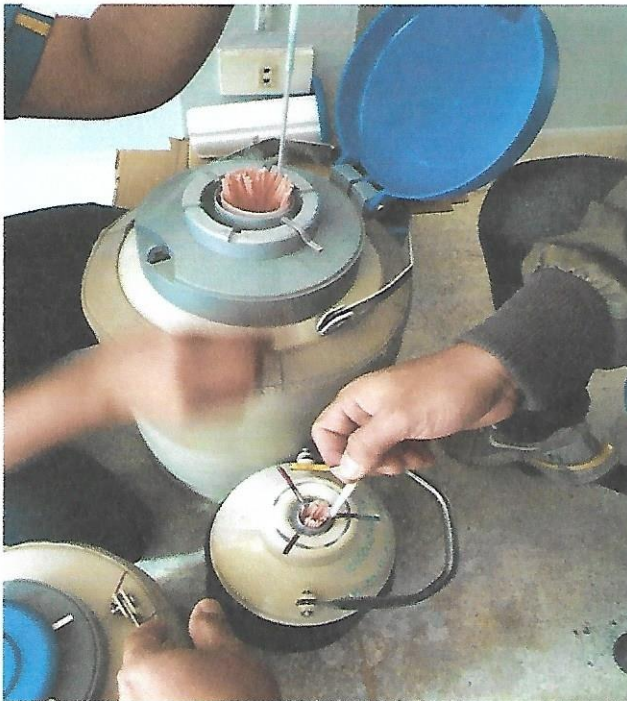

ภาพ กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้
- จัดแสดงนิทรรศการพันธุ์พืชอาหารสัตว์มีชีวิต

ภาพ กิจกรรมพัฒนาการผลิตกระบือคุณภาพดีโดยวิธีการผสมเทียม
ภายใต้โครงการพัฒนากระบือ จังหวัดอุทัยธานี

๑. มอบน้ำเชื้อแช่แข็งกระบือพ่อพันธุ์ดีให้เจ้าหน้าที่ผสมเทียมทุกหน่วยดำเนินการ

ภาพ กิจกรรมพัฒนาการผลิตกระบือคุณภาพดีโดยวิธีการผสมเทียม
ภายใต้โครงการพัฒนากระบือ จังหวัดอุทัยธานี

๒. เจ้าหน้าที่ผสมเทียมดำเนินการผสมเทียมจากกระบือน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ดีและดูแลสุขภาพ

ภาพปฏิบัติการกระบือพันธุ์ดี ปีงบประมาณ พ.ศ.2566

ชื่อ สกุล เจ้าของสัตว์ (ท.ก) คำจูง สุรโอ

บ้านเลขที่ 18 หมู่ 6 ตำบล พืชัง ตำบล (ลำปางดง) อำเภอ

จังหวัด อุทัยธานี เขตอำเภอ -

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

จำนวนกระบือทั้งหมด 22 ตัว

จำนวนกระบือเพศเมียที่ได้รับการผสม 14 ตัว

พ่อพันธุ์ดี Bigthrai หมายเลขน้ำเชื้อ

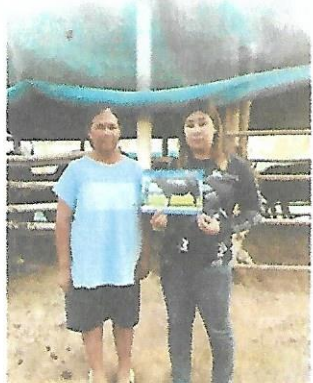

วันผสมเทียม 18-1-67

ลงชื่อ สายชู สุรโอ เกษตรกรผู้ให้บริการ

()

ลงชื่อ ลี ผู้ให้บริการ

(ชื่อหญิงเจ้าของฟาร์ม หรือ)
เจ้าพนักงานสัตวบาล

ภาพปฏิบัติการกระบือพันธุ์ดี ปีงบประมาณ พ.ศ.2566

ชื่อ สกุล เจ้าของสัตว์ พงศ์ สัตถมงคล นริ่งเงิน

บ้านเลขที่ 9/2 หมู่ 1 ตำบล ขนอมขจร ตำบล (ลำปางดง) อำเภอ

จังหวัด อุทัยธานี เขตอำเภอ -

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

จำนวนกระบือทั้งหมด 4 ตัว

จำนวนกระบือเพศเมียที่ได้รับการผสม 5 ตัว

พ่อพันธุ์ดี Bigthrai หมายเลขน้ำเชื้อ -

วันผสมเทียม 18-1-67

ลงชื่อ กัญชมาเย เกษตรกรผู้ให้บริการ

()

ลงชื่อ ลี ผู้ให้บริการ

(ชื่อหญิงเจ้าของฟาร์ม หรือ)
เจ้าพนักงานสัตวบาล